

Skorupowski Maurycy, malarz. W 1889 wykonał kopię obrazu Matki Boskiej Kochawińskiej, znajdującą się w kośc. Św. Łukasza w Mrowli k. Rzeszowa (dzieło przekazane przez właścicielkę wsi Józefę Dolińską ze Lwowa).

Różańska J., *Jubileusz kościoła par. w Mrowli 1905-2005*, Trzcionka, 2005 nr 35, s. 9. – *Zabytki sztuki w Polsce. Małopolska*, W. 2016.

P. Kluz

Skorupski Henryk, malarz. W 1938 na wystawie Lwowskiego Zw. Niezależnych Art. Plastyków we Lwowie wystawił prace: *Kościół św. Antoniego*, *Uliczka*, *Dom pod lasem*, wszystkie akw.

Kat. I wystawy dzieł sztuki, Lw. Zw. Niezależnych Art. Plastyków. [Lw.] 1938.

J.R.

Skoryna (Skaryna, Skorina, Skorznia, Skornia) **Franciszek**, lekarz, drukarz, wydawca, ur. ok. 1486 (lub ok. 1490) Połock, zm. 1540 (lub ok. 1551) Praga, syn Łukasza, kupca handlującego skórą. W l. 20. XVI w. w Wilnie ożenił się z Małgorzatą, wdową po mieszczaninie wil. Jerzym Odwierniku, z którą miał dwóch synów: Franciszka i Szymona.

Wczesny etap edukacji S. odbył w Połocku lub Wilnie. W 1504 został zapisany w poczet adeptów Uniwersytetu Krak., w 1506 uzyskał stopień bakałarza. W l. 1507-12 podróżował po Europie. Nie wiadomo, gdzie i kiedy uzyskał stopień magistra (doktora filozofii). W 1512 w Padwie uzyskał tytuł doktora nauk medycznych. W l. 1517-19 przebywał w Pradze, gdzie wydał drukiem tzw. „Biblię ruską” – dokonany przez siebie przekład Psalterza oraz 22 ksiąg Starego Testamentu na język ruski (bądź, jak chcą niektórzy badacze, na „poprawiony tekst starocerkiewnosłowiański”); prace wydawnicze trwały 2 l. W końcu 1519 lub na pocz. 1520 S. przeniósł się do Wilna, gdzie w domu burmistrza Jakuba Babicza otworzył pierwszą drukarnię cyrylicą. W 1522 wydał tam drukiem *Małą księgę podróżną* (BJ). Domniemywa się, że ok. 1525 odbył podróż do Wittenbergi, a po tym r. do Moskwy, gdzie miał dystrybuować „Biblię ruską”. Ze względu na spory z rodziną żony oraz trudności finansowe udał się w 1530 do Królewca,

gdzie został przyjęty do grona dworzan księcia pruskiego Albrechta. Niedługo później powrócił do Wilna, gdzie najpewniej objął obowiązki lekarza i sekretarza biskupa wil. Jana. Wczesne l. 30. XVI w. to dla S. okres zatargów finansowych związanych ze śmiercią brata, Iwana, kupca zajmującego się handlem skórą. Ok. 1535 S. powrócił do Pragi, gdzie od króla Ferdynanda I Habsburga otrzymał posesję ogrodnika i botanika ogrodu na Hradczanach. W 1539 miał przebywać w Wiedniu, po czym najpewniej powrócił do Pragi, gdzie zmarł.

S. zasłynął przede wszystkim jako wydawca i autor pierwszego przekładu Biblii na język ruski. W swojej pracy opierał się na Wulgacie, miał korzystać także z Biblii czeskiej i weneckiej. Badacze przypuszczają, iż znał także inne wydania Biblii, m.in. redakcję pol. w rękopisie (Biblię królowej Zofii, zwaną szarospatacką). Uważa się, że S. tłumaczył Biblię na język, jakim posługiwano się w okolicach Połocka; miał uprościć alfabet cerkiewnosłowiański i nadać swoim przekładom znamiona języka cerkiewnego, nasycając je przy tym ruskimi dialektyzmami.

Mimo zwykle nie najlepszej jakości papieru szata graficzna jego wydawnictw jest oceniana wysoko. Badacze wskazują, że druki S. wydawane w Pradze i Wilnie zdradzają wiele podobieństw (m.in. w kwestii grafii, wykorzystania druku dwubarwnego, zbliżonego formatu) do edycji Szwajpolta Fiola, który w 1483 w Krakowie zaczął wydawać pierwsze teksty pisane cyrylicą (A. Nagórko). S. inspirował się drukami wydawanymi przez niemieckich typografów. Jak zauważają badacze, brakowało mu jednak przygotowania do interpretacji zachodnich wzorów. Posługiwał się ornamentami typowymi dla renesansu. Prostopadłe winiety jego druków wypełniał często motyw gałązek z liśćmi i kwiatami, spiętych na osi i wijących się symetrycznie na boki. S. często nie radził sobie z adaptowaniem dekoracji o antycznym rodowodzie, takich jak kampanule i ornamenty kandelabrowe (A. Gronek).

S. przypisuje się wprowadzenie do druku cyrylickiego osobnych, ozdobnych stron na początku książki z najważniejszymi informacjami o niej. S. używał ich w miejsce tradycyjnych kolofonów. Większość jego dzieł wydawanych w Pradze otwierały karty zdobione inicjałem oraz ryc. figuralną (zamiast winiety nagłówkowej). Innym charakterem odznacza się oprawa „Biblii ruskiej”